

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav a oznámenie možných dôvodov vylúčenia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2020 doručená žiadosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a § 226 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o súhlas na vzatie do väzby sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky poverenej vedením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

2. Sudca ústavného súdu Libor Duľa oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde oznámil predsedovi ústavného súdu okolnosti, ktoré môžu odôvodňovať jeho vylúčenie z prejednávanej veci:

„[REDACTED] je podpredsedníčkou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorom som vykonával funkciu sudcu až do svojho vymenovania za sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky 10. októbra 2019, a z pozície svojej funkcie predsedu trestnoprávneho kolégia som s ňou v posledných rokoch prichádzal do každodenného kontaktu v rámci funkčnej súčinnosti.“

2.1 Sudca ústavného súdu Miroslav Duriš oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde oznámil predsedovi ústavného súdu tieto okolnosti, ktoré môžu odôvodňovať jeho vylúčenie z prejednávanej veci:

„[REDACTED] ako podpredsedníčku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, osobne poznám, bol som s ňou niekoľkokrát v profesionálnom kontakte, naposledy som sa zúčastnil minulý rok pracovnej cesty do Petrohradu, kde bola aj pani [REDACTED]. Osobné kontakty s ňou ale neudržiavam.“

2.2 Sudkyňa ústavného súdu Jana Baricová oznámením z 12. marca 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde oznámila predsedovi ústavného súdu tieto okolnosti, ktoré môžu odôvodňovať jej vylúčenie z prejednávanej veci:

«[REDACTED] bola členkou môjho senátu 5S v čase, keď som bola sudkyňou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a neskôr aj podpredsedníčkou najvyššieho súdu. Naše vzťahy boli vždy korektné a priateľské, čo by mohlo navodiť dojem ohrozenia mojej subjektívnej, ale aj objektívnej nestrannosti.»

II.

Relevantná právna úprava

3. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

Podľa § 51 ods. 1 prvej s druhej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v pléne ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje plénum ústavného súdu. Sudca ústavného súdu, proti ktorému bola vznesená námietka zaujatosti účastníkom konania, ktorý vyhlásil svoju zaujatosť vo veci alebo ktorý oznámil dôvody vylúčenia podľa § 49 ods. 4, sa hlasovania o svojom vylúčení a hlasovania o vylúčení iného sudcu ústavného súdu nezúčastní.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

4. Ústavný súd už vo svojej predošlej judikatúre konštatoval, že z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim

rozvíja už viac ako 30 rokov (porov. Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok ESĽP z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok ESĽP z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. Olujić v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESĽP z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok ESĽP z 9. 2. 2012, bod 87). Pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavy, že istý sudca nie je nestranný, hľadisko namietateľa je dôležité, ale nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne odôvodnené (porov. Thorgeir Thorgeirson v. Island, sťažnosť č. 13778/88, rozsudok ESĽP z 25. 6. 1992, bod 51).

4.1 Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Na subjektívny test plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“).

5. Podstatou oznámení sudcov ústavného súdu Jany Baricovej, Libora Duřu, a Miroslava Duriša (ďalej aj „dotknutí sudcovia“) o dôvodoch ich možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 523/2020 je skutočnosť, že sudcovia ústavného súdu sa osobne poznajú s [REDACTED] a prišli s ňou viackrát pracovne do kontaktu.

5.1 V rámci dôvodov vylúčenia sudcu ústavného súdu ustanovených v § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde je potrebné uviesť, že predpoklad vylúčenia dotknutých sudcov ústavného súdu opísaný ako „*pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom*“ naplnený vo veci oznámenia dotknutých sudcov ústavného súdu nie je.

5.2 Dotknutí sudcovia ústavného súdu nie sú v príbuzenskom vzťahu s [REDAKOVANÉ], jej blízkou osobou, s jej právnym zástupcom pred ústavným súdom alebo pred všeobecnými súdmi.

5.3 Známosť medzi dotknutými sudcami ústavného súdu a [REDAKOVANÉ] je známosť profesijná, bez intenzívnejších alebo osobnejších vzťahov a bez periodického osobného kontaktu nesúvisiaceho s profesijnou činnosťou (minulou alebo súčasnou) dotknutých sudcov ústavného súdu. V tejto súvislosti je teda možnú zaujatosť na základe oznámenia dotknutých sudcov ústavného súdu nutné vykladať o to reštriktívnejšie.

5.4 Vec dotknutých sudcov ústavného súdu tak v prvom rade nevykazuje explicitnosť a intenzitu predpojatosti, ktorá by spadala pod subjektívny test.

5.5 Pri skúmaní nestrannosti dotknutých sudcov ústavného súdu z objektívneho hľadiska neexistuje zistiteľná skutočnosť, ktorá môže vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti dotknutých sudcov ústavného súdu, keďže súvislosť medzi označeným profesijným vzťahom dotknutých sudcov ústavného súdu s [REDAKOVANÉ] na jednej strane a konaním pred ústavným súdom sp. zn. Rvp 523/2020 na strane druhej je nepriama a príliš abstraktná k nadobudnutiu konkrétnejšej objektívnej pochybnosti o zaujatosti dotknutých sudcov ústavného súdu vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 523/2020.

5.6 Ústavný súd je preto presvedčený, že vnímanie nestrannosti dotknutých sudcov ústavného súdu v predmetnej veci sp. zn. Rvp 523/2020 si nevyžaduje vylúčenie dotknutých sudcov ústavného súdu z rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 523/2020, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

6. Vzhľadom na zákonnú požiadavku na bezodkladnosť rozhodovania ústavného súdu o žiadosti generálneho prokurátora podľa § 227 zákona o ústavnom súde ústavný súd rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie o nevyhlúčení

dotknutých sudcov ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 523/2020 nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2020

Ivan Fiačan
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky